

ULKOPOLIITTINEN INSTITUUTTI
UTRIKESPOLITISKA INSTITUTET
THE FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Koululainen ja maailman kriisit

- Miten voimme ymmärtää maailman menoa ja miten voimme siihen vaikuttaa?

Peruskoulujen ja lukioiden
kansainvälisyyspäivät Lahdessa, 13.11.2014

Kristi Raik, Ulkopoliittinen instituutti

Euroopan turvallisuustilanne on olennaisesti heikentynyt

- Venäjä rikkoo keskeisiä kansainvälisiä normeja ja sopimuksia, harjoittaa klassista voimapolitiikkaa (osittain uusin keinoin)
- Eurooppa palannut ajassa taaksepäin, kaksinapaiseen etupiiripolitiikkaan ja nollasummapeleihin
- vastakkainasettelun polttopisteenä Ukraina; kasvanut uhka kohdistuu entisen NL:n alueeseen; laaja vaikutus koko Eurooppaan ja kansainväliseen järjestykseen

Kun kriisi ahdistaa ja ristiriitaista tietoa tulvii...

- *“äiti onko Ukrainassa jo sota?”*
 - *meillä ei ole syytä pelätä eikä ahdistua*
- medialukutaidon haasteellisuus
 - *faktat, kokemukset, arviot ja ennusteet*
 - *propaganda yltyy konfliktitilanteissa*
 - *monissa maissa ei ole sananvapautta*
 - *luotettavaa tietoa esim. Ukrainan kriisistä pyrkivät tarjoamaan mm ETYJ:n ja YK:n raportit, kansainvälinen laatujournalismi (BBC, Reuters, FT, Guardian, NYT ym)*

Ukrainan kriisin monta tasoa

- kansainvälinen taso
 - *paljon toimijoita: Ukraina, Venäjä, EU, Yhdysvallat, ETYJ, YK...*
- sisäpoliittinen taso ao. valtioissa
- inhimillinen taso
 - *lähes miljardi ihmistä paennut konfliktialueilta*

A centre for displaced people in Slavyansk, Donetsk region (UNHCR)

Miten me voimme vaikuttaa?

- Suomi osana EU:ta ja kansainvälisiä järjestöjä
 - *diplomatiaa, kriisinhallintaa, rahallista tukea*
- jokainen meistä voi vaikuttaa oman maan linjan määrittelyyn
- jokainen meistä voi osallistua inhimillisen hädän lievittämiseen

A monitor from the OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine, 9 July 2014

Odotettavissa pitkä kylmä kausi

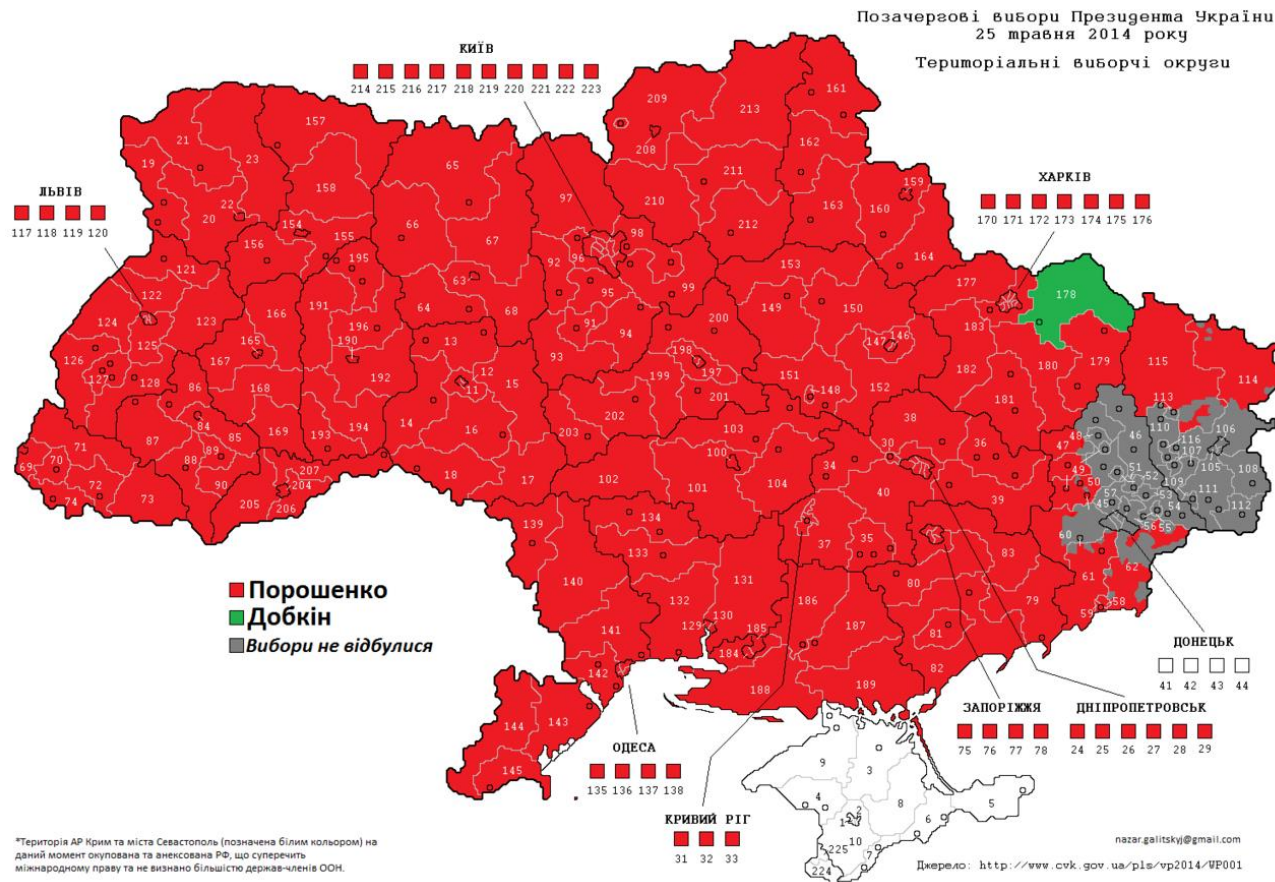
- länsi ei voi hyväksyä Venäjän tavoitteita ja keinoja suhteessa Ukrainaan
 - *kriisin ytimessä kansallinen itsemääräämisoikeus, alueellinen koskemattomuus - Euroopan turvallisuusrakenteiden kulmakivet*
- Venäjä vastustaa Ukrainan integroitumista länteen
- tilanteen eskaloituminen entisestään olisi tuhoisa kaikille, ei vähiten Venäjälle
- pidemmän aikavälin tavoitteena uskottavat turvallisuusrakenteet, joissa Venäjä mukana

Mihin Ukraina pyrkii?

- tavallisten ihmisten toiveissa rauha ja normaali eurooppalainen valtio
- puolustamaan yhtenäisyyttään ja itsemääräämisoikeuttaan
 - *maan yhtenäisyydelle vahva kannatus*
- estämään konfliktin leviämisen uusille alueille
- EU-suuntauksen kannatus vakaa, yli 50 %
- Euraasian unionin/ tulliliiton kannatus pudonnut alle 20 %:iin
- kielteinen suhtautuminen Venäjään lisääntynyt voimakkaasti
- suurena haasteena rakentaa toimiva valtio

25.5.2104 presidentinvaalit yhtenäisyyden osoitus: Petro Poroshenko voitti lähes koko maassa

Mihin Venäjä pyrkii?

- sitomaan Ukrainan omaan valtapiiriinsä
 - *viime vuodenvaihteessa näytti lupaavalta, nyt ei lainkaan*
- vahvistamaan suurvalta-asemaansa
- estämään Naton ja EU:n laajentumisen - joka tapauksessa ei näköpiirissä
- nykyjohto pyrkii turvaamaan oman asemansa - Ukrainan demokratisaatio sisäpoliittisena uhkana
- oletettavasti ei pyri valtaamaan lisää alueita (?)
- ei halua avoimesti osallistua sotaan Ukrainaa vastaan ('plausible deniability' -periaate - ei enää uskottava)

Moskovassa 17.12.2013 solmittu sopimus jäi lyhytikäiseksi

ULKOPOLIITTINEN INSTITUUTTI
UTRIKESPOLITISKA INSTITUTET
THE FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Suurvallat tapaavat, Pariisi, 30.3.2014

ULKOPOLIITTINEN INSTITUUTTI
UTRIKESPOLITISKA INSTITUTET
THE FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Presidentit Putin ja Porosheko Minskissä, 26.8.2014

Mihin EU ja USA pyrkivät?

- säilyttämään yhtenäisyyden, vaikka yhteisen kannan muodostaminen vaikeaa
- vahvistamaan omaa turvallisuuttaan
- välttämään vastakkainasettelun syvenemistä Venäjän kanssa
 - *MH17 käännekohta*
- estämään konfliktin laajenemisen
- tukemaan Ukrainaa (ja Moldovaa, Georgiaa) poliittisesti ja taloudellisesti - mutta strategia puuttuu
- periaatteiden puolustaminen tärkeämpää kuin Ukrainan puolustaminen

ULKOPOLIITTINEN INSTITUUTTI
UTRIKESPOLITISKA INSTITUTET
THE FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Poroshenko ja Obama Varsovassa 4.6.2014

ULKOPOLIITTINEN INSTITUUTTI
UTRIKESPOLITISKA INSTITUTET
THE FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Merkel ja Poroshenko Kiovassa, 23.8.2014

EU:n keinovalikoima

- EU-Ukraina assosiaatiosopimus
 - *‘poliittinen assosiaatio ja taloudellinen integraatio’*
- taloudellinen tuki Ukrainalle
 - *€11 miljardin paketti tuleville vuosille, kytketty IMF:n €12 miljardin lainaohjelmaan*
- diplomatia kriisin ratkaisemiseksi - Saksan johtorooli
- vahvistettu läsnäolo Ukrainassa, ml. kriisialueilla
 - *YTPP-operaatio: poliisin ja oikeuslaitoksen uudistaminen*
 - *tuki ETYJ:n tarkkailuoperaatiolle*
- pakotteet

Voiko Ukraina kulkea yht'aikaa kahteen suuntaan?

- EU-suuntaus on Ukrainan valinta
 - *EU tarjoaa poliittisen ja talouskehityksen mallin*
- tavoitteena myös hyvät suhteet itään - lähiaikoina ei realistista
- EU-assosiaatiosopimus sulkee pois jäsenyyden Euraasian talousunionissa (EEU), mutta ei estä
 - *vapaakauppasopimuksia EEU-jäsenmaiden kanssa*
 - *kaupankäyntiä ja taloudellista yhteistyötä EEU:n kanssa*